



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací materiál vytvořený v projektu OP VK

Název školy:	Gymnázium, Zábřeh, náměstí Osvobození 20
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0211
Název projektu:	Zlepšení podmínek pro výuku na gymnáziu
Číslo a název klíčové aktivity:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Anotace

Název tematické oblasti:	Práce s textem – interpretace a analýzy
Název učebního materiálu:	Bohatost lexikálních prostředků v básních J. Seiferta
Číslo učebního materiálu:	VY_32_INOVACE_CJ0408
Vyučovací předmět:	Český jazyk a literatura
Ročník:	4. ročník čtyřletého gymnázia, oktáva osmiletého gym.
Autor:	Marie Brožová
Datum vytvoření:	28. 5. 2013
Datum ověření ve výuce:	20. 9. 2013
Druh učebního materiálu:	Pracovní list
Očekávaný výstup:	Na třech básních zastupujících Seifertovu tvorbu žák prokáže schopnost vyhledat stylově charakteristické lexikální prostředky básnického textu i analyzovat melodicko-rytmickou organizaci textu.
Metodické poznámky:	Pracovní list je možné využít k samostatné práci, práci ve dvojicích, či skupinové práci. Osvědčil se požadavek ústních odpovědí na základě písemných poznámek.

BOHATOST LEXIKÁLNÍCH PROSTŘEDKŮ V BÁSNÍCH J. SEIFERTA

1. Zhasněte světla

PÍSEŇ O RODNÉ ZEMI

Krásná jako kvítka na modranském džbánu
je ta země, která vlastní je ti,
krásná jako kvítka na modranském džbánu,
sladká jako střída dalamánu,
do nějž nůž jsi vnořil k rukojeti.

Stokrát zklamán, rady nevěda si,
znovu vždycky navracíš se domů,
stokrát zklamán, rady nevěda si,
k zemi bohaté a plné krásy,
k chudé jako jaro v čerstvém lomu.

Krásná jako kvítka na modranském džbánu,
těžká, těžká jako vlastní vina
– není z těch, na něž se zapomíná.
Naposledy kolem tvého spánku
padne prudce její hořká hlína.

Podněty k práci s textem:

1. Charakterizujte šíři lexikálních prostředků užitých v básni.

.....
.....
.....

2. Proč se v refrénu objevuje motiv „kvítka na modranském džbánu“?

.....
.....
.....

3. Jaký je rytmus textu? Jak souvisí melodicko-rytmická organizace textu s pozicí sbírky Zhasněte světla v Seifertově tvorbě?

2. Odlévání zvonů

Snad je však přece jen příliš hanebný
tento náš svět,
který jsme zdělili.

A kdy byl lepší?

Těkáme bezradně ze dne na den
a toužebně čekáme budoucnost.

Zítřek tu však už byl,
když jsme tu nebyli,
protože chodíme stále dokola,
zatímco zoufalství se smutkem
šlapou nám po hlavách.

**Dodnes je ještě slyšet rachot válek
a je nutno štětovat lidskými kostmi
pochmurnou cestu k míru,
který nikdy nebude**

4. Charakterizujte, k jakému posunu z hlediska lexika došlo od sb. Zhasněte světla ke sbírce Odlévání zvonů na doložených básních.

.....
.....
.....

5. Ve kterém slovníku budete hledat význam slova „štětovat“? Jaký je podle vašeho odhadu význam tohoto slova?

.....

6. Vyhledejte v textu obraz, který má charakter perifráze. Jak tomuto obrazu rozumíte?

.....
.....
.....

3. Halleyova kometa

**Ke všemu ještě uštknula mě láska,
a přímo do tepny.
Však to sem nepatří, já vím.
A přece!**

**Protože už bych neunesl křídla
- ostatně jakápak křídla,
je to nesmysl - ,
chci zůstat dole u tvých kolenou
a zvednu-li se, pak jen do výše
tvých usměvavých očí.
Tak nějak jsem si kdysi představoval
přitažlivost země.**

7. Seifertova celoživotní témata – láska, ženy – jsou v období zralé tvorby zpracována velmi civilně. Pokuste se charakterizovat básníkův postoj k těmto tématům v básni ze sb. Halleyova kometa.

.....
.....
.....

8. Jaký souvisí tento civilní charakter S.poezie se zvolenou formální a syntaktickou výstavbou textu?

.....
.....
.....
.....

9. Jak využívá J. Seifert další ze svých obligátních motivů – motivu křídel – v dané básni?

.....
.....
.....

Použité materiály: archiv autorky